

(inquit) quod uobis parauit a constitutione mundi, uenite & possidete. Omnipotens deus electis suis parauit regnum, & ipsos electos regno parauit. [Tunc respondebunt ei iusti, dicentes: Domine, quando te uidimus esurientem & pauimus &c. Iusti uel pro terrore & magnitudine domini ista loquuntur, uel propter magnitudinem remunerationis. Omnia etenim illius glorie imparia esse iudicatur. Amen dico uobis quoad iu fecistis uni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Licet in omnibus pauperibus Christus recipiatur, & in omnibus illi elemosyna largiatur, tamen in hoc seculo illos specialiter designat, qui non corpore, sed spiritu pauperes sunt: qui sua pro deo reliquerunt, sicut fuerunt apostoli & imitatores eorum. Super quos dominus manus suas extendens, dicebat: Ecce mater mea & fratres mei, Et ibunt hi in supplicium aeternum, iusti autem in uitam aeternam. Sicut enim in scientia dei & predestinatione illius preparatum est sanctis regnum a constitutione mundi, ita etiam per inferni diabolo & angelis eius preparatum esse dicuntur, Frustra ergo dogmatizat Origenes diabolus & omnes reprobos post spatium mille annorum de inferno exituros, & ad gloriam uitae aeternae transferendos, cum dominus dicat: [Ibunt hi in supplicium aeternum.] Sicut enim gloria quam sancti in die iudicii accipient, aeternaliter erit, & sine termino, ita sine dubio poena dabitur aeternaliter reprobis.

FERIA TERTIA

post Inuocauit. Matthaei XXI.

In illo tempore: Cum intrasset Iesus Hierosolymam, commota est uniuersa ciuitas,

dicens: **Quis est hic?** Et reliqua.

Ingressus fuerat dñs Ierusalē cum frequentia tur-
bas, hymnos & laudes ei decāntantiū: uidens ergo
populus q ad festiuitatē confluxerat, dñm cum
frequentia turbarum aduenisse in Ierusalem. **Com-
mo-
ra est dicēs: Quis est hic?** Quod aut dixit, **com-
mora est vniuersa ciuitas**, metonymicos est in-
telligendum, p continēs id qd continet ostendēs, hoc
est, p ciuitatē, populū habitantē. Interrogant aut di-
centes: [Quis est hic? **Populi aut. i. uulgares tur-
bae**, quae cū dño gradiebant, **dixerūt: Hic est Je-
sus propheta a Nazareth Galilææ.** A mino-
re incipientes, ad maius ptendunt suā responsionem.
Hic est (ingunt) Iesus, ppheta. Non dicūt Christum,
sed pphetam, qñ adhuc minus sapiētes, & nō perfe-
cte in eū credētes, sed nō errabant ex toto. Nā & ipse
p Moysen, ppheta fuerat appellatus, dicēte Moysē:
Prophetam suscitabit uobis dñs deus ur̄ ex fratribus
meis, tanq̄ me, ipsum audieris. Et ipse etiā se appella-
uit, pphetam dicēs: Nō es ppheta sine honore nisi in
patria sua. Et: Nō oportuit pphetam perire extra Ie-
rusalem. A Nazareth Galilææ dr̄ esse, q̄ ibi nutritus
est postq̄ de Aegypto redijt. Allegorice aut Ierusalē
significat summā uisionē pacis, cælestē uidelicet pa-
triam. Cū ergo intrasset Iesus Ierusalē, i. cū p ascē-
sionis mysteriū penetraret cælos, cōmotus ē exercitus
supernarū uirtutū in aduētū illius, dicēs: **Quis est hic?**
Quod Psalmista apertius exponit, dicēs ex psona an-
gelicarū uirtutū: **Quis ē iste rex gloriæ?** Et rñdētes illi
q cum dño gradiebant, dixerūt: **Dñs uirtutū ipse est**
rex gl̄iæ. Quod Isaias, licet alijs uerbis, tñ eadē signi-

Deut. 19

Matth. 12:
Luce. 13

Psalm. 29

Isaie. 65

ficatione pronunciat, dicēs: **Quis est iste qui uenit de**
Edom, iunctis uestibus de **Bosra**? Et statim subiūxit
 ex responsione angelorum, qui dñm comitabantur:
 Iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine
 fortitudinis suæ. **Et intrauit Iesus in templū**
dei & rel. Dedit nobis dñs exēplum, ut quotiescūq;
 in urbem uel in uillam pcedamus, primū causa ora-
 tionis domū dei expetamus, ac deinceps eaquē agen-
 da nobis sunt cum dei adiutorio exequamur. Et in-
 gressus in templū, eijciebat omnes uendentes
 & ementes in templo. Repetendum est à consue-
 tudine Iudæorū, qui erant uendentes uel ementes.
 Præcipiebat etem lex, ut omnis populus regni Iudæo-
 rum appareret in anno ter in cōspectu dñi, atq; cōsta-
 entibus ad templum dabatur præceptum: Non appa-
 rebis in cōspectu dei uacuus. In illo ergo templo au-
 gustissimo, ad quod totum regnū Iudæorū consue-
 bat, multæ uictimæ offerebātur, boues uidelicet, arie-
 tes, oues, & capræ, & passeres. Sed quia multi de lon-
 ginq; regionibus superueniebant, qui secum uicti-
 mas & sacrificia adducere nō poterant, habebāt præ-
 paratas sacerdotes uictimas diuersi generis, quæ in
 usum sacrificiorū erāt aptæ, ut ueniētes ad templum
 dñi sacrificiū emerent. Et ita adhærebat duplex com-
 pendium scribis & pharisæis. Nam & precium rerum
 suarum accipiebant, & quod emebatur, ite; in suos
 usus redigebāt. Sed q̄ fraudem eorum excluderat
 inopia pauperum, q̄ non solum uictimas non habe-
 bant, sed etiam nec pecunias, quibus emerēt id quod
 necessarium erat, cogitauerunt fraudē, quō prædam
 agerent de populo, & in templo posuerūt nummu-
 larios, ut singulis indigentibus pecuniæ fœnerent.

Deut. 16

Sed quia lex prohibebat usuram, & pecunia illata nihil prodeſſe poterat sine usura, cōmentati sunt aliam fraudem, per quā potuissent populum expoliare. Et pro nūmulariis posuerunt colybyſtas, q̄ colybias. i. tragemara uel uilia munuscula exigebāt à populo cui ſonerabantur, ut q̄d in nummis nō licebat accipere, ſaltem in illis rebus acceperint, quæ nūmis cōmunitur. Verbi gratia, frixum cicer, uuā paſſam, poma diuerſi generis & cætera quæ nūmis cōmēbantur. Iſti uſmodi inueniens dñs in templo, eiecit omnes. Sed quid ageret, ſi inueniſſet ibi luxuriantes, ebrietati uacantes, q̄n̄ ea que in templo dñi offerebantur eiecit? Quod aut̄ dicit de tēplo eieciſſe, nō debemus putare quod intra tēplum talia gererent, ſed in porticibus, quæ templis adhærebant. Et cathedras uendentium columbas euerſit. Colūbæ non reſident in cathedris, ſed potius in caueis, ut dñs columbarū cathedras euerteret: ſed ſicut (aliqui uolūt) uenditores earundem columbarū in cathedris reſidebant. Quod tñ minime ꝓcedit, quia cathedra non eſt negotiatorum, ſed potius magiſtrorū & doctorū. Quod autē dominus cathedras uendentium colūbas euertit, & mēſas nūmulariorū deſtruxit, & ementes & uendentes pariter de tēplo Iudæorū eiecit, aliud gerendo, aliud gerendū eſſe inſinuauit. Vendētes & emētes in eccleſia ſunt, q̄ ſacros ordines uel ad precium largiunt, uel ad precium percipiunt. Mēſæ uero nummulariorum appellant̄ altaria dei, ꝓpter auaritiā ſacerdotum, qui ad hoc aſſiſtunt altari, ut lucrum inde terrenū acquirant. Sicut ergo dominus tunc tempotis uendentes & emētes pariter de templo corporali, quod erat in Ieruſalem, eiecit; ita etiam nunc quotidie de tem-

pro spirituali, hoc est, de sancta ecclesia, uendentes & emētes eicit, i. & eos q̄ per pecunias gradus dignitatis accipiunt, uel qui eoidē gradus ad precii largiuntur, etsi non à præsenti ecclesia, saltem à futura eliminantur. [Et cathedras uendentium columbas euerit.]

Per columbas donū spiritus sancti intelligere debemus, propter quod in specie huius animalis sup̄ dñm baptizatū spiritus sanctus apparuit. Quod ergo dñs tunc temporis corporaliter egit, hoc significat, quod dignitatē & ministeriū illorū destructur⁹ esset, q̄ gratiā spiritus sancti, quæ maxime per impositionē manus episcoporū largit̄, nisi accepto præmio non largiūtur. Scriptū est, domus mea domus orationis uocabitur. Idcirco enim quis adire debet templum, ut puram & frequentē orationem ibi exerceat. Sed tunc in speluncā latronum conuertitur, q̄n̄ quilibet ex sacro ministerio lucrū sibi tēporale acquirere desiderat. Spiritualiter autē templū dei mens uniuscuiusq̄ fidelis est. Vnde Paulus Apostolus dicit: Templum dei sanctū est, quod estis uos. Sed hoc tēplum dei in speluncā latronis conuertitur, quando in mentibus nostris lēiones pximis nostris excogitamus. Dum enim solite cogitamus in cordibus nostris, ut nocere ualeamus, latrones in mēte nostra quasi in spelunca resident, qui de prætereūtibus p̄dā agunt. Et accesserunt ad eum cæci & claudi in templo, & sanauit eos. Post eictos illos qui in templo dei, illicita exercebāt, curauit cæcos & claudos, ut aperire designaret, q̄d sicut illi sua cecitate et debilitate corporis sanabant̄, ita etiam & illi, si conuerti uellent, à sua spirituali cæcitate curandi essent. Uidentes autē principes sacerdotū & scribæ mirabilia eius

2. Cor. in. 3.

quæ fecit, &c. Quærunť multi qđ miraculũ dñi ma-
 ximũ habeatur inter om̃ia signa eius, & quidã præfe-
 rit: resuscitationẽ Lazari, quidã illuminationẽ cæci
 nani, nõnulli mutationẽ aquæ in uinũ, pleriq; transfi-
 gurationẽ illius in mōte coram discipulis: beato autẽ
 Hieronymo uideťur hoc præcipuũ & maximum esse
 oim̃ miraculorũ. Magnũ em̃ & maximũ hoc miracu-
 li fuit, ut unus homo, & qui adeo tũc tẽporis uilis e-
 rat, ut crucifigi posset, uniuersum exercitũ de om̃i re-
 gno ludæorum ad templum confluentẽ, factõ flagel-
 lo de resticulis, flagellando de templo eiiceret, quod
 immensus exercitus facere nõ poterat. Et in hoc fa-
 cto splendor quidam fidercus diuinitatis radabat in
 uultu illius, quo perterriti, nõ habebant audaciã resi-
 stendi dño. Sed pharisæi manus in dñm mittere non
 audentes, cõterriti diuinitate illius, opa tñi eius calu-
 mniabãtur, dicentes: Audis quid isti dicunt? Ac si
 dicerẽt: Hæc laus non cõuenit homini, sed soli deo.
 Hoc dicentes, non putabant eum filium dei esse. Sed
 pensandum est, cum quanto periculo episcopi fauo-
 res hominum recipiunt, cum hoc pro crimine impin-
 gebatur, quod dei filius ab hominibus laudabatur.
 Quibus ira dominus suum temperauit respõsum, u-
 nec diceret quod illi uolebant audire: Benefaciunt te
 stimonium de me perhibentes: aut etiam, Errãt, igno-
 scite arati illorum, sed dicta puerorum ex dictis pro-
 phetarum corroborat, dicens: Nunquã legistis, quia
 ex ore infantium & lactentium perfecit laudẽ, quan-
 do corda & ora turbarum simplicium ad fidem do-
 mini accendit? Et relictis illis, id est, relictis cõtu-
 mibus & calūniatoribus suis, abiit foras extra
civitatem in Berbaniam. Per quod significabat,

quod Iudæos ob perfidiam suã esset relicturus, & ad gentium populos trãsmigraturus: quia Bethania domus obedientiæ interpretatur. Et iam hic paupertas saluatoris notanda est, qui tantæ paupertatis exiit, ut in tam magna ciuitate neminem inueniret, cuius hospitio frueretur. Intantum enim nulli adlatus est, ut nec hospitio alicuius frueretur: sed diebus ueniebat in ciuitatem, & prædicationē ibi peragebat, nocte uero reuertebatur in Bethaniam, & fruebatur ibi hospitio Lazari & sororum eius.

FERIA III.

post Inuocauit. Matthæi XII.

In illo tempore Accesserunt ad Iesum scribæ & pharisæi, dicentes: Magister, uolumus à te signum uidere. Et reliqua.

4 Reg. 1

Sic petebat à domino signa de celo uidere, quasi non fuissent signa ea quæ dñs super fecerat. Sed querendum est, quæ alia signa postulabant à domino fieri. Vel postulabant, ut in morem Elie ignem de celo ruere faceret, sicut contigit eo tempore, quado ignis de celo descendit, & percussit quinquagenarios cū quinquaginta suis. Vel etiam postulabant,